

VERSLAG RAAD BUITENLANDSE ZAKEN HANDEL VAN 27 NOVEMBER 2023

Introductie

Op 27 november 2023 vond onder Spaans voorzitterschap de Raad Buitenlandse Zaken Handel plaats in Brussel. Tijdens de Raad is gesproken over de voorbereidingen voor de 13^e Ministeriële Conferentie (MC13) van de Wereldhandelsorganisatie (WTO); de akkoorden tussen de Europese Unie (EU) en Chili; de handelsrelatie tussen de EU en de Verenigde Staten (VS); en het rapport van de Europese Commissie (Commissie) over de implementatie van handelsafspraken met derde landen. Daarnaast wisselde de Raad tijdens de informele lunchbespreking van gedachten over lopende onderhandelingen over bilaterale handelsakkoorden.

Voorbereidingen WTO MC13

De uitvoerend vicepresident van de Europese Commissie, Valdis Dombrovskis, informeerde de Raad over de stand van zaken in de aanloop naar WTO MC13. De conferentie zal plaatsvinden in de week van 26 februari 2024 in Abu Dhabi in de Verenigde Arabische Emiraten. Drie maanden voor MC13 ziet de Commissie nog veel uitdagingen om tot een betekenisvol pakket aan uitkomsten te komen.

De Commissie zette de prioriteiten voor de EU de komende maanden uiteen. Zo wil de EU in de aanloop naar MC13 voortbouwen op de successen van MC12 en ziet in dat kader onder andere mogelijkheden tot totstandkoming van een vervolgakkoord op visserijsubsidies, waarin subsidies die bijdragen aan overbevissing en overcapaciteit worden ingeperkt. Daarnaast wil de EU inzetten op hervorming van de WTO. Hervorming en herstel van het geschillenbeslechtingsstelsel per 2024 – zoals overeengekomen tijdens MC12 – is hierbij van groot belang. Voorts wil de EU inzetten op aangescherpte regels voor een mondiaal gelijk speelveld, in het bijzonder op het gebied van industriële subsidies. Een aantal andere onderwerpen dat in de ogen van de EU prioriteit moet krijgen in aanloop naar en tijdens MC13 is het versterken van WTO-afspraken omtrent wereldwijde voedselzekerheid, verdere integratie van milieuaspecten in de WTO-agenda en de inzet op plurilaterale initiatieven zoals het *Joint Statement Initiative* inzake *e-commerce*.

De genoemde prioriteiten van de Commissie werden door een groot aantal lidstaten verwelkomd, waaronder door Nederland. In lijn met de eerder aan de Kamer gestuurde kaderinstructie voor WTO MC13 benadrukte Nederland onder andere het belang van volledig herstel van het WTO geschillenbeslechtingsstelsel en de noodzaak het gelijk speelveld voor industriële producten hoger op de WTO agenda te zetten. Ook steunt Nederland de EU inzet voor wat betreft verdere integratie van duurzaamheidsafspraken, waaronder afspraken ten aanzien van milieu en klimaat, in de WTO agenda. Daarnaast bepleit Nederland afronding van lopende onderhandelingen, waaronder de onderhandelingen over visserijsubsidies en over *e-commerce*.

Besluitvorming over de akkoorden tussen de EU en Chili

Na een korte introductie van het Spaanse voorzitterschap informeerde de Commissie de Raad over de stand van zaken ten aanzien van de ondertekening van het nieuwe kaderverdrag – het *Advanced Framework Agreement* – en het nieuwe handelsakkoord tussen de EU en Chili.¹ Ondertekening van beide verdragen is nog voor het eind van dit jaar voorzien. De lidstaten, waaronder Nederland, gaven aan ondertekening van het nieuwe handelsakkoord te steunen. Nederland benadrukte daarbij het belang van het akkoord in het kader van het aanhalen van banden met gelijkgestemde derde landen en het verzekeren van toegang tot grondstoffen. Nederland benadrukte daarnaast het belang van goede implementatie van de duurzaamheidsafspraken in het verdrag.

Handelsbetrekkingen met de Verenigde Staten

De Commissie gaf de Raad een update over de handelsbetrekkingen tussen de EU en de Verenigde Staten. De Commissie stelde daarbij vast dat de resultaten op handelspolitiek terrein tijdens de EU-VS Top van 20 oktober jl. teleurstellend waren. Sinds deze bijeenkomst is er geen noemenswaardige voortgang geboekt op het gebied van het beoogde *Global Sustainable Arrangement* (GSA) inzake staal en aluminium en het beoogde *Critical Minerals Agreement* (CMA). De Commissie gaf aan ten aanzien van het EU-VS staal en aluminium dispuut te streven naar een verlenging van de status quo, waarbij de Commissie nog wel inzet op stroomlijning van het door

¹ Zie ook de Kamerbrief van 4 oktober 2023, Kamerstuk 21501-02, nr. 2715.

de VS gehanteerde quotasysteem voor de import van staalproducten uit de EU. Een verlenging van de status quo wil zeggen dat voor 31 december a.s. de huidige Europese opschorting van de rebalancerende maatregelen op Amerikaanse importen wordt verlengd evenals de Amerikaanse quota voor staal- en aluminium producten uit de EU, die daarmee gevrijwaard blijven van extra tariefheffingen. De lidstaten hebben collectief opgeroepen tot het vermijden van escalatie van het staalconflict, waarbij ook brede steun bestaat voor de inzet van de Commissie gericht op vereenvoudiging van het door de VS gehanteerde quotasysteem. Nederland heeft daarbij ook benadrukt dat het belangrijk is om tijdig uitsluitel te geven over de verlenging van de huidige situatie, ten behoeve van exporteurs en importeurs.

Er is nog geen datum gevonden voor de volgende bijeenkomst op politiek niveau van de *Trade and Technology Council* (TTC). Op dit moment is de verwachting dat deze pas begin 2024 plaats zal kunnen vinden en niet aan het einde van dit jaar zoals eerder voorzien. De Commissie schetste daarbij de volgende prioriteiten voor deze bijeenkomst: samenwerking in de groene transitie; implementatie van het *Transatlantic Initiative on Sustainable Trade* (TIST); handelsfacilitatie en stroomlijning van conformiteitsbeoordelingen; en economische veiligheid. Ook zal de Commissie aandacht besteden aan de verdere institutionalisering van de TTC, waar Nederland steun voor heeft uitgesproken.

AOB

Implementatie handelsovereenkomsten

Onder AOB besprak de Raad het recent gepubliceerde rapport van de Commissie over de implementatie en handhaving van bestaande handelsafspraken.² Het rapport richt zich op vier prioriteiten: bevordering van de benutting van handelsakkoorden, internationalisering van het Europese MKB, opheffing van handels- en investeringsbarrières, en inzet van geschillenbeslechting. Er was in de Raad veel waardering voor het rapport.

Voorts is door een lidstaat onder dit agendapunt aandacht gevraagd voor de aankomende infasering van stringenter oorsprongsregels voor elektrische voertuigen en batterijen, zoals overeengekomen met het VK in de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Dit maakt het moeilijker om bij de bilaterale handel tussen de EU en het VK in aanmerking te komen voor tariefpreferenties voor deze producten. Dit werd door meerdere lidstaten gesteund. De Commissie is momenteel in overleg met het VK met het oog op het vinden van een oplossing.

Lunchbespreking

Bilaterale handelsrelaties

Tijdens de lunch stond de Raad kort stil bij de stand van zaken van de lopende onderhandelingen over handelsakkoorden. Commissaris Dombrovskis gaf een overzicht van de stand van zaken van de onderhandelingen met de Mercosur-landen, de voorziene ondertekening van het EU-Kenia Economisch Partnerschapsakkoord en de mogelijkheid met andere landen zogenaamde Duurzame Investeringsfacilitatieakkoorden (*Sustainable Investment Facilitation Agreements*, 'SIFA's') aan te gaan, na het eerder bereikte SIFA met Angola.³ Ook werd gesproken over de ontwijking van sancties ten aanzien van de Russische Federatie.

Nederland gaf aan pas een positie in te nemen over een mogelijk EU-Mercosur akkoord op het moment dat dat daadwerkelijk aan de lidstaten wordt voorgelegd voor besluitvorming. Het kabinet bepleitte daarbij wederom dat een EU-Mercosur akkoord een integraal associatieakkoord blijft.⁴ Voorts gaf het kabinet aan het EU-Kenia Economisch Partnerschapsakkoord te kunnen steunen en verder werk ten aanzien van SIFA's tegemoet te zien.⁵ Nederland stemde eerder reeds in met de SIFA tussen de EU en Angola.⁶

² [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2023\)740&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2023)740&lang=en)

³ Zie ook de Kamerbrief van 8 september 2023, Besluitvorming EU-Angola Sustainable Investment Facilitation Agreement. Kamerstuk 31 985, nr. 81.

⁴ Kamerstukken II, 21 501-02, nr. 2780.

⁵ Kamerstukken II, 21 501-02, nr. 2781.

⁶ Kamerstukken II, 31 985, nr. 81 en bijlage bij Kamerstukken II, 21 501-02, nr. 2780.

Overig

Aanname herziene PEM-Conventie

Op 7 december a.s. zal het Gemengd Comité van de Regionale Conventie inzake de pan-Euro-mediterrane preferentiële oorsprongsregels (het Gemengd Comité PEM) bijeenkomen voor een formele stemming over de herziene PEM-conventie. Uw Kamer is geïnformeerd over de voortgang van de onderhandelingen via de voortgangsrapportages handelsakkoorden.⁷ Nederland steunt de herziene conventie omdat deze het gebruik van tariefpreferenties stroomlijnt en daarmee vergemakkelijkt.

De PEM-conventie inzake preferentiële oorsprongsregels stelt gemeenschappelijke oorsprongsprotocollen vast binnen een netwerk van vrijhandelsakkoorden tussen de verschillende verdragslanden. Dit is een brede groep landen in de Euro-mediterrane regio en omvat de EU, de EFTA-landen, de deelnemers aan het Barcelona-proces en deelnemers aan het EU-stabilisatie- en associatieproces. De conventie trad op 1 mei 2012 in werking. Vooruitlopend op de aanname en inwerkingtreding van de herziene PEM-conventie door alle verdragslanden, onderhandelt de EU met de individuele verdragslanden over zogenoemde 'overgangsregels'. Deze gemoderniseerde oorsprongsregels zijn van toepassing naast de bepalingen van de oorspronkelijke PEM-conventie totdat de herziene PEM-conventie in werking treedt. Een groot aantal partijen past de overgangsregels reeds op bilaterale basis toe, in afwachting van de goedkeuring van de herziene conventie door alle PEM-landen.

⁷ Bijlage bij Kamerstukken II, 21 501-02, nr. 2780.